

บทที่ ๓

วิธีดำเนินการวิจัย

๓.๑ รูปแบบการวิจัย

งานวิจัยเรื่อง “ภาวะผู้นำในการเผยแผ่พระพุทธศาสนาของพระธรรมสิงหบุราจารย์ (จรัญ ฐิตธมฺโม)” เป็นการศึกษาโดยใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) โดยใช้วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลจากการสัมภาษณ์แบบเชิงลึก (In-depth Interview) แบบมีแนวคำถาม (Guideline) ไว้ล่วงหน้า อันจะทำให้ทราบถึงภาวะผู้นำในการเผยแผ่พระพุทธศาสนาของพระธรรมสิงหบุราจารย์ (จรัญ ฐิตธมฺโม) จากผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key Informant) ๑๕ รูป/คน ใช้วิธีการศึกษาวิจัยเชิงเอกสาร (Documentary Research) สาเหตุที่ผู้วิจัยเลือกใช้การศึกษาวิจัยเชิงคุณภาพ เนื่องจาก การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้เป็นการศึกษามุ่งไปที่ปัจเจกบุคคล คือ พระธรรมสิงหบุราจารย์ (จรัญ ฐิตธมฺโม) การเก็บข้อมูลจึงมุ่งไปที่การสัมภาษณ์มุมมองเพียงผู้ใกล้ชิด ที่มีประสบการณ์จริง ได้สัมผัสกับ พระธรรมสิงหบุราจารย์ (จรัญ ฐิตธมฺโม)

๓.๒ ผู้ให้ข้อมูลหลัก

ผู้ให้ข้อมูลที่สำคัญครั้งนี้ คือ ผู้มีความเกี่ยวข้องกับพระธรรมสิงหบุราจารย์ (จรัญ ฐิตธมฺโม) ทั้ง พระสงฆ์ และประชาชนทั่วไป เพื่อให้ได้มาซึ่งข้อมูลที่จะเป็นประโยชน์ในการสร้างตัวแบบทางด้าน ภาวะผู้นำในการบริหารกิจการคณะสงฆ์ ผู้ให้ข้อมูลที่สำคัญนั้นเริ่มจากบุคคล ซึ่งผู้วิจัยมีความสนิท สนมคุ้นเคยเป็นอย่างดี เกี่ยวข้องในการรับรู้เรื่องราวของพระธรรมสิงหบุราจารย์ (จรัญ ฐิตธมฺโม) เป็นอย่างดี โดยเลือกจากทางพระสงฆ์ และศิษยานุศิษย์ทั่วไป จนกว่าข้อมูลที่ได้จากการให้ผู้ให้ข้อมูลที่ สำคัญเล่าอดีตชีวิตประวัติ และการสัมภาษณ์จนมากพอและไม่มีอะไรใหม่ซึ่งในการวิจัยนี้ได้ทำการเก็บรวบรวมข้อมูลจากผู้ให้ข้อมูลที่สำคัญที่

๑) มีเวลาเพียงพอในการให้ข้อมูลเพื่อการวิจัย (Adequate Time) คือ การวิจัยครั้งนี้ เป็น การวิจัยเชิงคุณภาพซึ่งจะต้องใช้ระยะเวลานานในการศึกษา จึงจำเป็นที่จะต้องเลือกผู้ให้ข้อมูลที่ มีเวลาพอหรือผู้ที่สามารถติดตามข้อมูลได้อย่างต่อเนื่อง

๒) ไม่ใช่ผู้วิเคราะห์ (Non-Analytic) คือ ผู้ให้ข้อมูลส่วนใหญ่ใช้ภาษาและความคิดของตนเองในการอธิบายเหตุผลและการกระทำโดยไม่มี การวิเคราะห์ถึงความหมายหรือนัยสำคัญของ เหตุการณ์เหล่านั้น ทั้งนี้ผู้วิจัยควรให้ข้อมูลที่ทำตัวเป็นผู้วิเคราะห์เสียเอง ทั้งนี้เพราะข้อมูลที่ใช้ในการ วิจัยควรจะเป็นข้อมูลตามความเป็นจริงมากกว่าข้อมูลที่ผ่านการวิเคราะห์มาแล้ว

ผู้ให้ข้อมูลที่สำคัญในการวิจัยครั้งนี้ มีจำนวน ๑๕ รูป / คน ซึ่งเกี่ยวข้องกับการวิจัย ในฐานะศิษยานุศิษย์ประกอบไปด้วย

๑. พระครูปัญญาประสิทธิคุณ	ตำแหน่ง เจ้าคณะอำเภอพรหมบุรี
๒. พระครูสุวรรณวิโรจน์	ตำแหน่ง เจ้าคณะอำเภออินทร์บุรี
๓. พระครูปริยัติกิจจานุกูล	ตำแหน่ง เจ้าคณะตำบลบ้านแปง
๔. พระครูธรรมธรนิลพจน์	ตำแหน่ง เลขาเจ้าคณะอำเภอพรหมบุรี

๕. พระศิริพล ปณทิโต	ตำแหน่ง พระวิปัสสนาจารย์
๖. นายณัฐ หาวารี	ตำแหน่ง ผู้อำนวยการโรงพยาบาลพรหมบุรี
๗. นายมงคล เครือทิวา	ตำแหน่ง ผู้อำนวยการโรงเรียนวัดอัมพวัน
๘. นายธนบดี พรหมจันทร์	ตำแหน่ง ปลัดเทศบาลตำบล ปากบาง
๙. นายอนุรักษ เอื้อเพื่อพันธ์	ตำแหน่ง กำนัน-ผู้ใหญ่บ้านพรหมบุรี หมู่ ๕
๑๐. นายบุญส่ง ไชยพร	ตำแหน่ง ผู้ใหญ่บ้านพรหมบุรี หมู่ ๔
๑๑. นายปราโมท จ่อมจัน	ตำแหน่ง มัคทายก
๑๒. น.ส.ระวีรุช ศรปรัชญา	ตำแหน่ง วิทยาการประจำวัดอัมพวัน
๑๓. น.ส.ราศรี อินทวิชัย	ตำแหน่ง ผู้อำนวยการพิเศษ
๑๔. น.ส.นภัสศรีณย์ ชัชวาลานนท์	ตำแหน่ง ศิษยานุศิษย์
๑๕. น.ส.วริยาภรณ์ เอกธนาพัฒน์นันท์	ตำแหน่ง ศิษยานุศิษย์

๓.๓ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

สาระสำคัญของเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ซึ่งเป็นแบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง (Structural Interview) ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นมีการวางแผนจัดเตรียมชุดคำถาม และวิธีการสัมภาษณ์อย่างเป็นระบบและมีขั้นตอนล่วงหน้า มีการดำเนินงานแบบเป็นทางการภายใต้กฎเกณฑ์และเป็นมาตรฐาน ซึ่งมีเนื้อหาสัมภาษณ์ดังนี้

๑. ขอทราบความคิดเห็นเกี่ยวกับ คุณลักษณะพิเศษ ที่เป็นเอกลักษณ์ของพระเดชพระคุณหลวงพ่อดวงพระธรรมสิงหบุราจารย์ (จรัญ ฐิตธมโม)

๒. ขอทราบความคิดเห็นเกี่ยวกับ ปฏิบัติในการครองตน ครองคน ครองงาน ของพระเดชพระคุณหลวงพ่อดวงพระธรรมสิงหบุราจารย์ (จรัญ ฐิตธมโม)

๓. ขอทราบความคิดเห็นเกี่ยวกับ แนวทางการเผยแผ่พระพุทธศาสนาของพระเดชพระคุณหลวงพ่อดวงพระธรรมสิงหบุราจารย์ (จรัญ ฐิตธมโม) ที่ถูกนำมาประยุกต์ใช้

๓.๔ การเก็บรวบรวมข้อมูล

ก่อนนำแนวคำถาม (Guideline) ไปใช้กับผู้ให้ข้อมูลที่สำคัญ ใช้วิธีการตรวจสอบคุณภาพ โดยการให้ผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งเป็นอาจารย์ผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์ พิจารณาให้เห็น หลังจากนั้นจึงทำการปรับแก้และนำเสนออาจารย์ผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์อีกครั้งก่อนนำไปเก็บข้อมูล จริง ส่วนเทคนิคที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลใช้วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) โดยผู้วิจัยเป็นผู้สัมภาษณ์ด้วยตนเอง

ทั้งนี้ข้อมูลที่จัดเก็บรวบรวมในการวิจัยครั้งนี้แบ่งออกเป็น ๒ ประเภท ประกอบด้วย

(๑) ข้อมูลปฐมภูมิ (Primary Data)

คือ การเก็บข้อมูลภาคสนามหรือจากพื้นที่ ที่ทำการศึกษาวิจัย ซึ่งเป็นข้อมูลหลักในการวิจัย ครั้งนี้ เป็นข้อมูลที่ได้จากกลุ่มตัวอย่าง โดยการสัมภาษณ์แบบเชิงลึก (In-Depth Interview) ทั้งนี้ เพราะการสัมภาษณ์แบบเชิงลึก โดยมีผู้ช่วยวิจัยเข้าร่วมด้วย และทำการบันทึกข้อมูลที่ได้จากการสนทนา ด้วยเทปบันทึกเสียง ทั้งนี้ใช้เวลาในการสัมภาษณ์ประมาณ ๑-๒ ชั่วโมง

(๒) ข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary Data)

คือ การเก็บข้อมูลเอกสาร (Documentary) โดยการศึกษาค้นคว้าจากสารงานวิจัยต่างๆ ซึ่ง ประกอบด้วย นโยบาย แผนงาน และกฎหมายที่เกี่ยวข้อง เอกสารทางวิชาการ รายงานวิจัย บทความวารสาร วิทยานิพนธ์ ตลอดจนรายงานการประชุมต่างๆ ของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องอันจะทราบถึง ปัจจัยและบริบทของการพัฒนาภาวะผู้นำในการเผยแผ่พระพุทธศาสนาของพระธรรมสิงหบุราจารย์ (จรัญ ฐิตธมฺโม)

๓.๕ การวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้กำหนดรูปแบบเป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) ซึ่งข้อมูลที่รวบรวมเกิดจากการประมวลเอกสาร และการสัมภาษณ์เชิงลึก ดังนั้นการวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยดำเนินการโดยจัดลำดับเนื้อหาตามวัตถุประสงค์ จากนั้นจึงทำการวิเคราะห์เนื้อหา (Constant Analysis) ประกอบบริบท (Context) แล้วนำเสนอในรูปแบบการพรรณนา โดยวิเคราะห์ภาวะผู้นำในการเผยแผ่พระพุทธศาสนาของพระธรรมสิงหบุราจารย์ (จรัญ ฐิตธมฺโม) มีรายละเอียดดังต่อไปนี้

๑. สันติสนา อธิบายให้เห็นชัดเจนแจ่มแจ้ง เหมือนงูมีมือไปดูให้เห็นกับตา

๒. สมาทปนา ชักจูงใจให้เห็นจริงด้วย ขวนให้คล้อยตาม จนต้องยอมรับและนำไป

ปฏิบัติ

๓. สมุตเตชนา ระวังใจให้กลัวกลัว บังเกิดกำลังใจ ปลุกให้มีอุตสาหะแข็งขันมั่นใจว่าจะทำให้สำเร็จได้ ไม่หวั่นระย่อต่อความเหนื่อยยาก

๔. สัมปหังสนา ขโลมใจให้ชุ่มชื่น ร่าเริง เบิกบาน ไม่น่าเบื่อ และเปี่ยมด้วยความหวัง เพราะมองเห็นคุณประโยชน์ที่ตนพึงได้รับจากการปฏิบัติ